

**“นิเทศศาสตร์” โอกาส ความท้าทาย
และศักยภาพที่ไม่อาจมองข้ามในตลาดแรงงาน EEC
“COMMUNICATION ARTS” OPPORTUNITIES, CHALLENGES,
AND POTENTIALS THAT CANNOT OVERLOOK
IN LABOR MARKET OF THE EASTERN ECONOMIC CORRIDOR (EEC)**

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ 24 มกราคม 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ 24 มีนาคม 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ 30 มีนาคม 2563

ปรียา รินรัตนกร*

Pariya Rinrattanakorn

บทคัดย่อ

รัฐบาลได้กำหนด 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขต EEC กลุ่มแรก คือ กลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ และกลุ่มสอง คือ อุตสาหกรรมใหม่ที่นำเอานวัตกรรม เทคโนโลยีมาปรับใช้ ทำให้เกิดความต้องการแรงงานที่มีทักษะต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ในพื้นที่เขต EEC แต่ผลการสำรวจพบว่า มีทักษะความเชี่ยวชาญบางด้านที่ยังไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังของสถานประกอบการได้ คือ ทักษะด้านความรู้ธุรกิจ ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจองค์กร และทักษะการสื่อสาร ทำให้เกิด “ช่องว่างทางทักษะ” จะเห็นได้ว่า ทักษะที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวข้องกับทักษะงานด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการสื่อสาร นอกจากนี้ นิเทศศาสตร์ยังเป็นสหศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ร่วมกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ อาทิ การสื่อสารการตลาด การสื่อสารธุรกิจ การสื่อสารองค์กร และการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น นักนิเทศศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญ มีศักยภาพ จึงเป็นแรงงานที่มีโอกาสมีความท้าทาย และเป็นทักษะที่ต้องการของตลาดแรงงานในเขต EEC

คำสำคัญ: โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, นิเทศศาสตร์, ช่องว่างทางทักษะ

ABSTRACT

The Government determines the ten target industries (S-Curve) in the area of The Eastern Economic Corridor (EEC). The first group is First S-Curve, the potential traditional industries. The second

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

Corresponding author. e-mail: perunyar@yahoo.com

is New S-Curve, the new industries that apply innovation and technology. These are the causes to increasingly require the various skills workers in the area of The Eastern Economic Corridor (EEC). However, the survey research revealed that there are some skills that cannot response the expectations of the enterprises such as business, organization, and communication skills that lead to “Gap Skill” or lack of skill workers. Observely, these skills are related to communication jobs that are communication discipline. Moreover, Communication Arts is interdisciplinary that has been applied with other disciplines such as marketing communication, business communication, corporate communication, advertising and public relations. The professional and potential communicator is worker who has opportunities, challenges, and skills that are required in labor market in the area of The Eastern Economic Corridor (EEC).

Keywords: eastern economic corridor: EEC, communication arts, gap skill

บทนำ

จากสภาพการณ์ปัจจุบัน ภูมิภาคอาเซียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (asean economic community: AEC) การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ย่อมนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ต่อประเทศไทยอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ มีการเปิดเสรีทั้งทางด้านการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานที่มีทักษะ ส่งผลให้ภูมิภาคอาเซียนมีลักษณะเป็นตลาดเดียวกัน มีฐานการผลิตเดียวกัน การเคลื่อนย้ายแรงงาน โรงงาน หรือฐานการผลิตสามารถทำได้สะดวกมากขึ้น ไม่ได้มีข้อจำกัดมากมายอย่างในอดีต บริษัทหรือนักลงทุนต่างชาติ จึงมีทางเลือกสามารถโยกย้ายฐานการผลิต การลงทุนจากประเทศไทยเข้าไปในประเทศอื่น ๆ ของอาเซียนในกลุ่ม CLMV ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงจำเป็นต้องปรับการลงทุนครั้งใหญ่ของประเทศไทยเพื่อดึงดูดนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศในอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น และต้องพัฒนาอุตสาหกรรมเดิมให้มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับ สามารถผลิตสินค้าที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคในปัจจุบันได้ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างสร้างสรรค์และต่อยอด (ธิดารัตน์ โชคสุชาติ, 2553)

แนวคิดการพัฒนาต่อยอดภาคอุตสาหกรรมให้มีการเจริญเติบโต กลับมาขยายตัวต่อเนื่องได้อย่างยั่งยืนอีกครั้ง ถือเป็นเป้าประสงค์และภารกิจหลักของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (eastern economic corridor: EEC) โดยภาครัฐพยายามให้การสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ภายในประเทศเพื่อพลิกฟื้นสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังอยู่ในภาวะถดถอย ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2549-2557 ที่ผ่านมามีอัตราการเติบโตของการลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2 ต่อปี และมีการขยายตัวของ GDP ร้อยละ 3.4 ต่อปี ซึ่งเป็นตัวเลขที่มีแนวโน้มลดต่ำลง ไม่สามารถนำพาประเทศให้รอดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (middle income trap) ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วได้

นอกจากนี้ ในโลกยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของนวัตกรรมและเทคโนโลยี (innovation and technology) การผลิตสินค้าต่าง ๆ ในรูปแบบดั้งเดิม เป็นสินค้าบริการที่เริ่มมาถึงจุดอิ่มตัวไม่ตอบโจทย์กับพฤติกรรมผู้บริโภค ในปัจจุบัน ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกของประเทศไทยมีแนวโน้มถดถอยลง เนื่องจากถูกทดแทนด้วยสินค้าจากประเทศอื่นที่มีการนำเอานวัตกรรม หรือเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อยกระดับศักยภาพในการผลิต ทำให้สินค้าบริการมีความน่าสนใจ ราคาถูกลง และตอบโจทย์ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้ดีกว่าสินค้าส่งออกของไทย ดังนั้น รัฐบาลจึงหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาต่อยอด ยกระดับ และส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศมากยิ่งขึ้น โดยภาครัฐได้มีการกำหนดกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีความพร้อม และมีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ซึ่งกำหนดพื้นที่เป้าหมายนำร่องใน 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง รวมทั้งภาครัฐได้มีมาตรการและให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริม สนับสนุนการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นการดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศให้นำเม็ดเงินการลงทุนจากภาคอุตสาหกรรมมาหมุนเวียนภายในประเทศ มาตรการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ มาตรการการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีทักษะทางวิชาชีพในระดับสูง ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ การให้สิทธิถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินสูงสุด 99 ปี สำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ เพิ่มความยืดหยุ่นของการบังคับใช้กฎหมายแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานมากเป็นพิเศษ เป็นต้น มาตรการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญที่จะชักนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้ขยายฐานเติบโตอย่างแข็งแกร่ง โดยผ่านการจ้างแรงงานที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้รายได้ของประชาชนดีขึ้น เกิดกำลังซื้อ สามารถจับจ่ายใช้สอย การบริโภคสินค้าการใช้บริการขยายตัวมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) อีกทั้งมีการผลักดันส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนขนาดใหญ่ ได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ในภาคการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น สามารถเดินหน้าไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (new engine of growth) ของประเทศได้อย่างมั่นคงต่อไป

บทวิเคราะห์

คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 เห็นชอบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ปัจจุบันมี 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพจะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (new-growth engine) ของประเทศไทยและสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2560) สำหรับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ภาครัฐมุ่งเน้นให้การสนับสนุน ได้รับการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นกลไกผลักดันขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยเพื่ออนาคตแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 หมายถึงกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ First S-Curve เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพความเชี่ยวชาญในการผลิต สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังขาดการพัฒนาต่อยอดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงต้องสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) กลุ่มที่ 2 หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต New S-Curve คือ

กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ที่มีการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการเติบโตสูง แต่เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมใหม่ ที่มีผู้ประกอบการจำนวนน้อย อุตสาหกรรมกลุ่มนี้จึงยังไม่มีคู่แข่งพอ ต้องมีการพัฒนา เสริมสร้าง ความแข็งแกร่ง พร้อมทั้งยกระดับมูลค่า (value shifted) ให้แก่อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ อุตสาหกรรมแต่ละกลุ่มมีข้อมูลพอสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 : กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ First S-Curve

1. อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ (next-generation automotive) เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตของการจ้างงาน และการส่งออกของประเทศไทย รัฐบาลได้มีมาตรการให้การสนับสนุน ส่งเสริม การลงทุน และให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ท่าเรือ ระบบสาธารณูปโภค ระบบโลจิสติกส์ ที่ได้มาตรฐานในระดับสากล ปัจจุบันอุตสาหกรรมประเภทยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ได้พัฒนามากขึ้นเป็นการผลิตรถยนต์ไฟฟ้า (electric vehicle: EV) มีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการผลิตให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกับมาตรฐานโลก นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้แก่ นักวิจัยยานยนต์ นักออกแบบเครื่องจักรกล นักผลิตหุ่นยนต์ วิศวกรโลหการ วิศวกรอุตสาหกรรม นักวัสดุศาสตร์ เป็นต้น

2. อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและโทรคมนาคม (smart electronics) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น วิทยุ โทรศัพท์ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น อุปกรณ์โทรคมนาคม หุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม และแขนกลประกอบเครื่องจักรกล ที่สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมประเภทนี้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยกลายเป็นฐานการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ โดยนำชิ้นส่วนสำเร็จรูปมาประกอบ เพื่อจำหน่ายในประเทศและเพื่อการส่งออก นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้แก่ วิศวกรโทรคมนาคม วิศวกรอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรไฟฟ้า วิศวกรซอฟต์แวร์ วิศวกรควบคุมเทคโนโลยี

3. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (affluent, medical and wellness tourism) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (green tourism) และกลุ่มที่เดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (medical tourism) โดยเข้ารับบริการด้านการแพทย์ เพื่อส่งเสริม บำบัดฟื้นฟูสุขภาพควบคู่ไปด้วยการท่องเที่ยว เช่น การรับค่าปรึกษาด้านสุขภาพ บริการด้านสปา การนวด การฝึกสมาธิ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (culture tourism) ที่เน้นการได้รับความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของคนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้สามารถสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น สำหรับประเทศไทยมีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ อาทิ มีสถานพยาบาล บุคลากร และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน มีอัตราค่าบริการที่ไม่สูงมาก มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย มีการให้บริการสมัยใหม่ (modern service) ทั้งโรงแรม ที่พัก ร้านอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล ล่าม เป็นต้น

4. อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (agriculture and biotechnology) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับด้านการเกษตร อาหาร และเทคโนโลยีชีวภาพ ประเทศไทยมีข้อดี คือ มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีความรู้และประสบการณ์ที่ดีด้านการเกษตร รายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากสินค้าส่งออกด้านการเกษตร เช่น น้ำตาล เครื่องดื่ม ผลไม้ ยางพารา ข้าว และธัญพืช เป็นต้น ปัจจุบันอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้มีการปรับตัวเข้าสู่โครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ (new economic model) กล่าวคือ ได้หันมาให้ความสำคัญกับการเกษตรที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานเรียกว่า “เกษตรอัจฉริยะ” (smart agriculture) ทั้งในด้านการผลิต การใช้ปุ๋ย การแปรรูป การใช้เทคโนโลยี การเก็บรักษา การบรรจุสินค้า การจัดศูนย์กลางด้านการเกษตร และการจัดจำหน่าย เป็นต้น เพื่อเป็นการยกระดับมูลค่า และสร้างคุณภาพที่ได้มาตรฐานระดับสากล นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้แก่ นักชีววิทยา นักจุลชีววิทยา นักวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม วิศวกรสิ่งแวดล้อม นักวิจัย เป็นต้น

5. อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร (food for the future) เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากผลผลิตทางด้านการเกษตรผ่านการแปรรูป แปลงสภาพโดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยนำนวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ การผลิต การสร้างเครือข่าย ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ด้านอาหารที่หลากหลาย เป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบจากอุตสาหกรรมนี้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ด้านอาหารที่หลากหลาย และมีรายได้จากการส่งออกผลิตภัณฑ์ด้านอาหารจนเป็นที่รู้จักทั่วโลก นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์การอาหาร นักโภชนาการ วิศวกร นักออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาด้านการผลิตอาหาร เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ที่นำเอานวัตกรรม เทคโนโลยีมาปรับใช้ New S-Curve

6. อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (robotics) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องจักรกล โดยใช้หุ่นยนต์แทนการทำงานของมนุษย์ที่เป็นงานซึ่งมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และมีความเสี่ยง ในอดีตที่ผ่านมาการใช้หุ่นยนต์แทนแรงงานมนุษย์ยังไม่ค่อยเป็นที่นิยม แต่ในโลกยุคปัจจุบันความต้องการใช้หุ่นยนต์ทั่วโลกมีอัตราที่สูงขึ้น เนื่องจากภาวะการณ์ขาดแคลนแรงงานของภาคอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมที่มีความต้องการใช้หุ่นยนต์ เช่น ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เหล็ก เชื่อมโลหะ อุตสาหกรรมการแพทย์ อุตสาหกรรมการผลิตยางและพลาสติก การแปรรูปสินค้า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันอุตสาหกรรมประเภทหุ่นยนต์ยังมีไม่มากนัก เนื่องจากอุตสาหกรรมประเภทนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่อยู่ในระยะเริ่มต้น นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้แก่ นักพัฒนาซอฟต์แวร์ โปรแกรมเมอร์ วิศวกรคอมพิวเตอร์ ผู้ออกแบบและวิเคราะห์ เป็นต้น

7. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (aviation and logistics) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง ผู้โดยสารหรือสินค้าทางอากาศทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีลักษณะการดำเนินงาน อาทิ การจัดการธุรกิจการบิน การจัดการท่าอากาศยาน การให้บริการเช่าอากาศยาน การซ่อมบำรุง การควบคุมการจราจรทางอากาศ เป็นต้น อุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพ มีความพร้อมทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและตำแหน่งที่ตั้งของภูมิศาสตร์ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0 นักวิชาชีพที่

เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้แก่ นักบิน วิศวกรการบิน วิศวกรเครื่องกล วิศวกรขนส่ง วิศวกรออกแบบ วิศวกรโครงการ เป็นต้น

8. อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (biofuels and biochemicals) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (bio-chemicals) ซึ่งได้ถูกนำมาใช้ในภาคการเกษตรเป็นสำคัญ อาทิ เอ็นไซม์ จุลินทรีย์ และปฏิกิริยาทางเคมี เป็นต้น อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง และต้องตระหนักถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมด้วย นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้แก่ นักวิจัยปิโตรเคมี นักเคมีวิเคราะห์เกี่ยวกับพลังงานทดแทน นักวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

9. อุตสาหกรรมดิจิทัล (digital) อุตสาหกรรมดิจิทัลเป็นอุตสาหกรรมที่นำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้โดยสามารถแยกประเภทสินค้าดิจิทัลได้ 3 กลุ่มหลักคือ เนื้อหาดิจิทัล (digital content) และข้อมูลดิจิทัล บริการดิจิทัล เช่น การให้บริการเกี่ยวกับออนไลน์ และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสในการนำดิจิทัลมาพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ และเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรม นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้แก่ โปรแกรมเมอร์ นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านไอที นักออกแบบสื่อสร้างสรรค์เนื้อหา (content)

10. อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (medical hub) เป้าหมายหลักของอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจรก็เพื่อพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (medical hub) และเพิ่มขีดความสามารถทางการแพทย์อย่างครบวงจร อุตสาหกรรมกรรมประเภทนี้ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลักคือ การให้บริการด้านการแพทย์สมัยใหม่ เช่น การให้คำปรึกษาทางการแพทย์ทางไกล การวิจัยและผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น เครื่องเอกซเรย์ เครื่อง MRI เครื่อง CT Scan และ การวิจัยยาและเวชภัณฑ์ นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสายตรงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้แก่ แพทย์ พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล เภสัชกร นักเทคนิคการแพทย์ นักกายภาพบำบัด เป็นต้น นอกจากนี้ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ภาครัฐมุ่งเน้นพัฒนา ต่อยอด เพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย แล้วคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) มีมติเพิ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายจาก 10 เป็น 12 อุตสาหกรรม โดยอุตสาหกรรมที่เพิ่มเข้ามา คือ อุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ และอุตสาหกรรมพัฒนาคนและการศึกษา

รายงานของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เสนอข้อมูลว่าในปี พ.ศ. 2560 ได้มีโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศรวมทั้งสิ้น 1,227 โครงการ โดยอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจำนวน 259 โครงการ เป็นโครงการส่งเสริมการลงทุนที่ตั้งขึ้นในจังหวัดชลบุรีมากที่สุด จำนวน 133 โครงการ รองลงมาคือ ในพื้นที่เขตจังหวัดระยอง ได้รับการอนุมัติโครงการจำนวน 93 โครงการ และจังหวัดฉะเชิงเทราได้รับอนุมัติ จำนวน 33 โครงการ เห็นได้ว่าภาครัฐพยายามให้การสนับสนุนโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน เพื่อผลักดันให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว และดึงดูดให้นักลงทุนชาวต่างชาติ ให้เลือกประเทศไทยเป็นฐานการผลิต การลงทุนที่สำคัญ เพราะเมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้นย่อมเกิดการจ้างงานมากยิ่งขึ้น เกิดการกระจายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน (โสธญา พิกุลหอม, 2561) อย่างไรก็ตาม มีความกังวลกันว่าการดึงดูดนักลงทุน

เข้ามาในโครงการ EEC นั้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่บริษัท หรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ แต่สำหรับบริษัทหรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดกลางและขนาดย่อมอาจจะไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร เนื่องจากมีอำนาจการต่อรองในด้านต่าง ๆ ที่น้อยกว่า ไม่ว่าจะเป็นอำนาจการต่อรองด้านแรงงาน ด้านทรัพยากร ด้านต้นทุนการผลิต และด้านสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาสภาพการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของภาคตะวันออก จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจของภาคตะวันออก ขึ้นอยู่กับการเจริญเติบโตในภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมา คือ ภาคบริการ คิดเป็นร้อยละ 32 และภาคเกษตรกรรม คิดเป็น ร้อยละ 3 ตามลำดับ และจากการคาดการณ์ของกระทรวงแรงงาน แบ่งแยกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าในปี พ.ศ. 2565 และปี พ.ศ. 2570 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต้องการแรงงานมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง จึงเกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นจำนวนมาก รองลงมาคือ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร อาหาร และเทคโนโลยีชีวภาพ (โสธยา พิgulหอม, 2561) โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจำนวนมากที่สุดนั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมประเภทนี้มีการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว และใช้งบประมาณในการลงทุนน้อยเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่น อีกทั้งพื้นที่ภาคตะวันออกของไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวแนวธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากข้อได้เปรียบต่าง ๆ ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีแนวโน้มการเติบโตที่ดี และเกิดการจ้างงานมากที่สุด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงแรงงานในพื้นที่เขตโครงการ EEC ตามระดับการศึกษาและทักษะ จากข้อมูลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (labor force survey: LFS) ในปี พ.ศ. 2560 พบว่า ในพื้นที่โครงการ EEC มีจำนวนแรงงานทั้งสิ้น 2,052,931 คน หากแบ่งจำนวนแรงงานตามระดับการศึกษาสามารถจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มแรงงานไร้ทักษะ (ระดับการศึกษา คือ ไม่มีการศึกษา ต่ำกว่า ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย) คิดเป็นร้อยละ 72.64 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด กลุ่มที่ 2 คือ แรงงานกึ่งฝีมือ (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญา และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) คิดเป็นร้อยละ 13.74 ของ จำนวนแรงงานทั้งหมด และกลุ่มที่ 3 คือแรงงานฝีมือ (ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก) คิดเป็นร้อยละ 12.58 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าวมีการระบุ ระดับการศึกษาอื่น ๆ และไม่ระบุระดับการศึกษาอีก คิดเป็นร้อยละ 2.05 ของ แรงงานทั้งหมด (กระทรวงแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กองเศรษฐกิจการแรงงาน, 2560)

สำหรับการประมาณการความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มในภาพรวมของปี พ.ศ. 2561 จนถึงปี พ.ศ. 2570 พบว่า มีความต้องการจ้างงานเพิ่มจากที่มีอยู่ในปัจจุบันอีก จำนวน 191,119 คน โดยกลุ่มที่มีความต้องการจ้างงานเพิ่มสูงสุด คือ วุฒิมัธยมศึกษา มีความต้องการจ้างงานเพิ่ม จำนวน 83,183 คน และวุฒิปริญญาตรีมีความต้องการจ้างงานเพิ่ม จำนวน 62,979 ตำแหน่ง เมื่อสถานประกอบการมีความต้องการจ้างแรงงาน นอกจากจะพิจารณาจากคุณวุฒิระดับการศึกษาแล้ว ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การพิจารณาจากทักษะความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง กล่าวคือ หากแรงงานที่รับเข้ามาทำงานไม่สามารถทำงานได้ตรงตามทักษะที่สถานประกอบการ

คาดหวัง หรือ มีทักษะความเชี่ยวชาญที่ไม่มากพอที่จะปฏิบัติงานได้ในสถานการณ์จริงอย่างเป็นมืออาชีพ ก็จะทำให้เกิด “ช่องว่างทางทักษะ” ซึ่งเป็นปัญหาด้านแรงงานที่พบในพื้นที่โครงการของ EEC ด้วยเช่นกัน ช่องว่างทางทักษะ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างทักษะที่นายจ้างคาดหวังจากแรงงานเมื่อเทียบกับที่แรงงานทำได้จริง เช่น ถ้าค่าช่องว่างทักษะเท่ากับ ร้อยละ 25 แสดงว่าแรงงานที่ทำงานอยู่มีความสามารถในการทำงานได้ ต่ำกว่าที่นายจ้างคาดหวังไว้ ร้อยละ 25 ในพื้นที่โครงการ EEC ก็เกิดปัญหาช่องว่างทักษะด้วยเช่นกัน ช่องว่างทักษะที่อยู่ในระดับสูงคือ ความรู้ด้านกฎหมายและกฎระเบียบในวิชาชีพมีค่า ร้อยละ 39.7 ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ร้อยละ 38.2 ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 38 ความรู้ด้านธุรกิจ ร้อยละ 37.1 ความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาชีพ ร้อยละ 36 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กร ร้อยละ 35.8 และด้านทักษะการสื่อสาร ร้อยละ 32.5 ดังนั้นเห็นได้ว่า ประเด็นเหล่านี้มีช่องว่างทักษะที่สูงเกินกว่า ร้อยละ 30 ทั้งสิ้น แสดงว่าแรงงานที่ทำงานอยู่มีทักษะความสามารถในการทำงานได้ต่ำกว่าที่นายจ้างคาดหวังไว้เกินกว่า ร้อยละ 30 ถือเป็นทักษะเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนา เพื่อให้ช่องว่างทักษะเหล่านี้ลดลงมาอยู่ในระดับไม่เกิน ร้อยละ 25 (กระทรวงแรงงาน, 2560)

จากการวิเคราะห์ช่องว่างทางทักษะของแรงงานในพื้นที่โครงการ EEC ข้างต้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ความรู้ด้านธุรกิจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กร และทักษะในการสื่อสาร เป็นทักษะหรือองค์ความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และเป็นทักษะที่อยู่ในกลุ่มงานด้านนิเทศศาสตร์ (communication arts) เมื่อพิจารณาคำนิยามของคำว่า “นิเทศศาสตร์” คือ วิชาที่ว่าด้วยการสื่อสารทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารกลุ่มย่อย การสื่อสารองค์กร การสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างประเทศ เป็นต้น นิเทศศาสตร์ มีองค์ประกอบหลัก 4 ประเด็น คือ ผู้ส่งสาร (sender) สาร (message) สื่อ (channel) และผู้รับสาร (receiver) การทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเต็มที่ได้นั้น ทุกขั้นตอนและทุกองค์ประกอบของการสื่อสารจะต้องมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องมีทักษะทางการสื่อสารที่ดีและมีความรู้ ความเข้าใจในสายงานที่ตนเองทำงานอยู่อย่างแท้จริง จึงจะสามารถเป็นแรงงานที่มีคุณภาพในพื้นที่เขต EEC ได้ นิเทศศาสตร์ นับเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสารได้ ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ดังนั้นสายงานดั้งเดิม หรือแรงงานที่เกี่ยวข้องกับนิเทศศาสตร์ ได้แก่ งานโฆษณา งานประชาสัมพันธ์ งานวิทยุกระจายเสียง งานวิทยุโทรทัศน์ งานหนังสือพิมพ์ งานสิ่งพิมพ์ งานภาพยนตร์ งานศิลปะการแสดง งานวาทะวิทยา งานการผลิตสื่อต่าง ๆ เป็นต้น (Lunenburg, 2010) อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมและเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากงานด้านนิเทศศาสตร์มีลักษณะเป็นสหวิทยาการหรือสหศาสตร์ กล่าวคือ มีการบูรณาการความรู้ร่วมกับศาสตร์ด้านอื่น ๆ หลายด้านด้วยกัน งานด้านนิเทศศาสตร์ จึงมีความผสมผสาน เชื่อมโยง เกี่ยวข้องกับงานศาสตร์ด้านอื่นด้วย โดยแตกขยายจากงานด้านการสื่อสารทั่วไป สามารถแยกเป็นงานด้านต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะต้องใช้ทักษะความเชี่ยวชาญ ความชำนาญเฉพาะด้าน อาทิ งานด้านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ วาทะวิทยา การพูดการนำเสนอ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ นิเทศศาสตร์พัฒนาการ การสื่อสาร การเมือง การสื่อสารสาธารณสุข การสื่อสารการแพทย์ การสื่อสารการเกษตร การสื่อสารการกีฬา จิตวิทยาการสื่อสาร เทคโนโลยีการสื่อสาร การสื่อสารองค์กร การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสื่อดิจิทัล การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ การออกแบบการสื่อสาร การสื่อสารเพื่อการศึกษา การสื่อสารการแสดง การสื่อสารการตลาด การสร้างแบรนด์

การจัดกิจกรรมพิเศษ นิเทศศาสตร์ธุรกิจ นโยบายและการวางแผน (หนึ่งฤทัย ขอผลกลาง, 2541) จากข้อมูลข้างต้น เมื่อจำแนกลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์ จะเห็นได้ว่าธุรกิจด้านต่าง ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้ง 12 อุตสาหกรรม ในพื้นที่เขต EEC จำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีทักษะความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญด้าน นิเทศศาสตร์ เข้าไปช่วยในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของธุรกิจพร้อมทั้งช่วยผลักดันให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ซึ่งพออธิบายโดยสังเขปได้ดังนี้

ทักษะด้านการประชาสัมพันธ์ แนวคิดด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า แรงงานที่มีทักษะด้านการประชาสัมพันธ์ จะช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้า บริการ และการดำเนินงานขององค์กรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ให้การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร ส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ด้วยดี (Grunig, Grunig, & Ehling, 1992) สอดคล้องกับตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่ในพื้นที่ EEC ได้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้าขึ้นมา เนื่องจากเป็นสินค้าตัวใหม่ซึ่งผู้บริโภคอาจจะมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม อุตสาหกรรมประเภทนี้จึงต้องการผู้ที่มีทักษะแรงงานด้านงานประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์นวัตกรรมใหม่นี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักสินค้าและเกิดความเชื่อมั่นในการใช้สินค้า

ทักษะด้านการโฆษณา แรงงานที่มีทักษะด้านการโฆษณา จะช่วยคิดสร้างสรรค์งานโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อออนไลน์ (online) และ สื่อออฟไลน์ (offline) ได้เป็นอย่างดี แนวคิดว่าองค์กร บริษัทอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้สื่อโฆษณาเพื่อโน้มน้าวให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในสินค้า บริการขององค์กร ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับสารเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น สร้างบรรยากาศของการท่องเที่ยวเมืองรอง เกิดการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว ทักษะด้านงานโฆษณาจึงเป็นอีกหนึ่งทักษะที่สำคัญในตลาดแรงงานของ EEC ซึ่งการโฆษณาสามารถทำได้ผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ โบชัวร์ แผ่นพับ ใบปลิว ป้ายผ้า สื่อ Facebook Instagram Twitter Website เป็นต้น

ทักษะด้านการสื่อสารการตลาด แรงงานที่มีทักษะด้านการสื่อสารการตลาดจะสามารถช่วยเพิ่มรายได้สร้างยอดขายให้แก่อุตสาหกรรม องค์กร หรือบริษัทได้ ทั้งนี้การสื่อสารการตลาดเป็นแนวคิดการนำเอาองค์ความรู้ด้านการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับงานด้านการตลาดเพื่อสร้างการรู้จัก (awareness) สร้างความแตกต่าง (differentiate) และสร้างความจงรักภักดี (loyalty) ให้แก่สินค้าและบริการนั้น ๆ ได้ (Duncan, 2002) ตัวอย่าง อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารในพื้นที่เขต EEC ที่พบว่ามีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะด้านสื่อสารการตลาด เพื่อมากำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาด (marketing strategies) ส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรแปรรูป และวางแผนการใช้สื่อ (media planning) อย่างเหมาะสม เพื่อทำให้สินค้าประเภทนี้เป็นที่นิยมและเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น

ทักษะด้านการสร้างแบรนด์ เรื่องของแบรนด์ (brand) เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอย่างยิ่งยวด ถ้าหากธุรกิจมีแบรนด์ที่เป็นอัตลักษณ์ (brand identity) มีเรื่องราว (brand story) มีคุณค่า (brand equity) ก็ย่อมทำให้สินค้าหรือบริการนั้น ๆ เป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับ และสร้างการจดจำได้ดี แต่การจะสร้างแบรนด์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ย่อมต้องอาศัยการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์อย่างเป็นขั้นเป็นตอน จากผู้ที่มีทักษะมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการสร้างแบรนด์ ไม่เช่นนั้นการสร้างแบรนด์ก็ไม่อาจบรรลุความสำเร็จได้

(Keller, 1993) ดังนั้นบุคลากรที่มีทักษะด้านการสร้างแบรนด์จึงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน EEC เช่นกัน ยกตัวอย่าง เช่น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในเขต EEC ย่อมต้องใช้การสื่อสารเพื่อการสร้างแบรนด์ (brand communication) เพื่อให้สินค้าเป็นแบรนด์ที่ได้รับการยอมรับ เกิดความมั่นใจในการใช้สินค้า และสามารถเป็นสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศได้อีกด้วย นำมาซึ่งความเจริญเติบโตขององค์กรและประเทศชาติต่อไป

ทักษะด้านการสื่อสารองค์กร การสื่อสารองค์กรเป็นแนวคิดการสร้างความนิยมชมชอบให้เกิดขึ้นแก่องค์กร ถือเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร ถ้าหากองค์กร มีภาพลักษณ์ที่ดี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ได้รับความนิยมและยอมรับจากสาธารณชน การดำเนินงานขององค์กรก็จะราบรื่น (van Riel & Fombrun, 2007) เมื่อกลับมามองในพื้นที่เขต EEC องค์กรส่วนใหญ่เป็นองค์กรประเภทอุตสาหกรรม ที่การดำเนินงานขององค์กรอาจจะส่งผลกระทบต่อชุมชน ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อองค์กร ดังนั้นการสื่อสารองค์กรจึงเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ที่จะช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดของชุมชน นอกจากนี้หากองค์กรต้องการระดมทุน หรือชักชวนให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในพื้นที่เขต EEC องค์กรจะต้องมีภาพลักษณ์ที่ดี โดยองค์กรอาจต้องมีการจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ (special event) หรือมีโครงการจิตอาสา (corporate social responsibility: CSR) เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กร (corporate image) ที่ดี สร้างการยอมรับ และน่าประทับใจ ผู้ที่มีทักษะงานด้านสื่อสารองค์กรจึงเป็นแรงงานที่สำคัญของตลาดแรงงาน EEC เป็นอย่างมาก

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่รัฐบาลได้กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขต EEC ไว้ 10 อุตสาหกรรม คือกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ First S-Curve และกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ที่นำเอานวัตกรรม เทคโนโลยี มาปรับใช้ New S-Curve แน่นอนว่าการเกิดขึ้นของโครงการ EEC ทำให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการจ้างงาน และต้องการแรงงานที่มีทักษะหลากหลายด้าน จากผลการสำรวจพบว่า มีทักษะความเชี่ยวชาญบางด้านที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการได้ ทำให้เกิด “ช่องว่างทางทักษะ” ได้แก่ ช่องว่างทางทักษะด้านความรู้ธุรกิจ ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจองค์กร และทักษะการสื่อสาร ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องการสื่อสาร และนิเทศศาสตร์ มีลักษณะเป็นสหศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ร่วมกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ อีกมาก อาทิ การสื่อสารการตลาด การสื่อสารธุรกิจ การสื่อสารองค์กร และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ นับเป็นโอกาส ความท้าทาย ของแรงงานด้านนิเทศศาสตร์ ที่ต้องแสดงศักยภาพความสามารถ ทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านการสื่อสารให้เป็นที่ประจักษ์ เกิดการยอมรับในตลาดแรงงาน EEC สืบต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน. (2560). *รายงานการศึกษาวิเคราะห์ฐานข้อมูลแรงงานและประมาณการความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน.
- ธิดารัตน์ โชคสุชาติ. (2553). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย. *วารสาร มจร.วิชาการ*, 14(27), หน้า 99-111.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ). (2560). *อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.eeco.or.th> [2562, 18 ธันวาคม].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- โสธญา พิภลทอม. (2561). *ความต้องการแรงงานไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2561-2570)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/aug2561-1.pdf [2562, 8 ธันวาคม].
- หนึ่งฤทัย ขอมกลาง. (2541). *พัฒนาการของการศึกษาและมีกรอบด้านนิเทศศาสตร์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Duncan, T. (2002). *IMC: Using advertising and promotion to build brands*. New York: McGraw-Hill.
- Grunig, L. A., Grunig, J. E., & Ehling, W. P. (1992). "What Is An Effective Organization?" In J. E. Grunig (Ed.), *Excellence in public relations and communication management* (pp. 65-89). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Keller, K. L. (1993). Conceptualizing, measuring, and managing customer-based brand equity. *Journal of Marketing*, 57(1), pp. 1-22.
- Lunenburg, F. C. (2010). Communication: The process, barriers, and improving effectiveness. *Schooling*, 1(1), pp. 1-10.
- Van Riel, C. B. M., & Fombrun, C. J. (2007). *Essentials of corporate communication*. London: Routledge.